

BVD / SBP

- rapportage over internationale ontwikkelingen
feiten en achtergronden die van belang
kunnen zijn voor de binnenlandse veiligheid

Nr. A84/041

21 juni 1984

's PROBLEMEN EN DE HOUDING VAN HET OOSTBLOK (IIC)

In dit stuk zal ingegaan worden op de Sovjet-Palestijnse relaties tussen eind oktober en eind december 1983.

Alhoewel er in die periode - en dan vooral rond 8 november - veel geruchten gingen dat de leiders in het Kremlin hun beleid abrupt zouden hebben bijgesteld ten gunste van , wijst een evenwichtige evaluatie van de persberichten van die maanden uit dat geen sprake is geweest van een wezenlijke koerswijziging in de Sovjet-politiek. Moskou bleef namelijk hameren op aansluiting van de PLO bij het door Damascus voorgestane beleid en bleek derhalve nog steeds de politieke lijn te steunen van radicale Palestijnen al (PFLP) en (DFLP).

's PROBLEMEN EN DE HOUDING VAN HET OOSTBLOK (IIC)

Palestijnse klachten over houding Moskou

Op 27 oktober 1983 publiceerde het Egyptische blad 'Al-Akhbar' een vraaggesprek met de PLO-voorzitter. deed daarin enkele zeer opmerkelijke uitspraken, die door het persbureau van Egypte internationaal werden verspreid *). De geïnterviewde beklagde zich erover dat de PLO sedert de slag om Beirut in de zomer van 1982 "zelfs nog geen gewee: van Moskou had ontvangen en stelde bitter vast dat het Kremlin "geheel bevooroordeeld" was ten gunste van Damascus. concludeerde dat de Sovjetleiders zich blijkbaar onvoldoende realiseerden dat het met de presentie van de USSR in het Midden-Oosten gedaan zou zijn als de PLO zou zijn verlamd. Met deze woorden presenteerde hij zich als de Sovjet-bondgenoot bij uitstek en gaf hij voedsel aan de vrees die in sommige westerse kringen leeft dat een door de PLO gecontroleerde toekomstige Palestijnse staat in feite niet veel meer zal zijn dan een Sovjet-vazal Volgens een bericht van het Palestijnse persbureau Wafa haastte een PLO-woordvoerder zich te ontkennen dat ook maar iets gezegd zou hebben dat overeenkwam met de strekking van het verhaal in 'Al-Akhbar'. De zegsman verklaarde dat zijn organisatie juist grote waardering had v. de houding van de USSR en voor de steun van dat land aan de PLO en haar legitieme leiding **).

Enkele dagen later wist een Arabisch persbureau te melden dat een der PLF-leiders, (alias), zich lovend had uitgelaten over de Sovjet-houding jegens de Palestijnse revolutie, maar tegelijkertijd betreurde dat er onvoldoende duidelijkheid bestond over de werkelijke positie van Moskou inzake de breuk binnen Al Fatah ***).

---

*) Vgl. MENA (Egypte) dd. 27-10-1983.

**) Vgl. AFP (Frankrijk) dd. 28-10-1983.

***) KUNA (Koeweit) dd. 31-10-1983.

Begin november tenslotte drukte een Saoedisch blad een vraaggesprek met (CC/Fatah) af *). Deze Palestijnse leider zei bij die gelegenheid dat Syrië de Sovjets steunpunten bood, iets dat de Palestijnen bij gebrek aan grondgebied niet konden doen. Daarom zouden de heersers in Moskou volgens hem nooit actief de kant van de Palestijnen kiezen in hun conflict met Damascus. Overigens was zeer stellig in zijn uitspraak dat de Sovjet-leiders geen steun verleenden aan de Al Fatah-rebellen.

Uitwisseling van boodschappen

Op de dag dat 'Al-Akhbar' 's klacht over de houding van Moskou publiek maakte, ontving de PLO-voorzitter - aldus Wafa - in Tripoli een Sovjetdelegatie. Hij overhandigde zijn bezoekers een brief voor de leider in het Kremlin, waarin hij aandacht vroeg voor het explosieve karakter van de situatie in het noorden van Libanon, vervolgens wees op de kwalijke rol van Syrië bij het opvoeren van de spanning en tenslotte dringend verzocht druk op dat land te gaan uitoefenen.

Volgens een Palestijns radiostation **) is de afvaardiging enkele dagen later opnieuw naar Tripoli gekomen om de PLO-voorzitter in te lichten over de visie van het Kremlin op de ontwikkelingen in het Midden-Oosten. De Sovjet-functionarissen zouden bij die gelegenheid uiting hebben gegeven aan hun steun voor de PLO en haar legitieme leiding.

Overigens leek de Joegoslavische commentator weinig waarde te hecht aan het Palestijnse bericht over het tweede bezoek van de Sovjet-delegatie aan Tripoli. Hij stelde in een van zijn radiopraatjes namelijk dat voorzover bekend niet had gereageerd op de brief van ***

Terwijl de gevechten in het noorden van Libanon naar een hoogtepunt groeiden ****), kwam het CC/Al Fatah op 5 en 6 november onder leiding van (PLO/EC, CC/Fatah) in Tunis bijeen. Al op de eerste dag van het beraad werd een noodkreet aan de leiders in het Kremlin geformuleerd en verstuurd. Volgens Arabische bronnen ontving een door geleide Al Fatah-delegatie reeds de volgende dag uit handen

---

*) 'Al-Jazirah' (Riyadh) dd. 4-11-1983

**) 'VOP-Noord Libanon' dd. 31-10-1983.

***) 'Radio Zaghreb' dd. 7-11-1983.

****) Vgl. Focus nr. A84/037 dd. 24-5-1984, blz. 16.

van een speciale afgezant een boodschap van de Sovjetleiders *), waarin dezen hun steun aan de PLO onder leiding van   zouden hebben bevestigd. Overigens meldden de Sovjetmedia niets over deze contacten met de Al Fatah-leiding.

Curieus was het dat   (CC/Fatah) een dag na afloop van het Al Fatah-beraad in Tunis volgens persberichten uit Amman **) een bezoek bracht aan de Sovjet-ambassadeur in de Jordaanse hoofdstad,   zou op instructie van   een aantal zaken aan de diplomaat hebben voorgelegd. Was de PLO-voorzitter wellicht ontevreden over de uitkomst van het overleg van   met de Sovjets in Tunis ?

Koerswijziging van Moskou ?

De volgende dagen meldden verschillende Arabische media dat het Kremlin op 8 november zijn beleid had bijgesteld ten gunste van   . Volgens   (lid Revolutionaire Raad Al Fatah, woordvoerder van   ) waren de Sovjets met ingang van die dag hard gaan werken aan een vreedzame regeling tussen   en   en hadden zij inmiddels enkele positieve signalen aan de PLO-voorzitter gegeven ***). In diplomatieke kringen in Beirut circuleerden in die dagen geruchten dat de Kremlinleiders in een telex aan Damascus hadden laten weten dat zij geen enkel excuus meer zouden aanvaarden voor een voortduren van de situatie ongeacht de oorzaak van de meningsverschillen tussen   en   ; een copie van de betreffende boodschap zou zelfs aan de PLO-leiding zijn gestuurd ****).

---

*) Vgl. INA (Irak) dd. 7-11-1983 en QNA (Qatar) dd. 10-11-1983. QNA beriep zich op een mededeling terzake van (PLO/EG, CC/Fatah).

**) 'Al-Dustur' (Jordanië) dd. 8-11-1983.

***) 'De Volkskrant' (Nederland) dd. 11-11-1983.

****) 'Ash-Sharq Al-Awsat' (Londen) dd. 9-11-1983.

Dat er beweging zat in de opstelling van Moskou leek te worden geïllustreerd door het feit dat TASS op 9 november voor het eerst een verzoek om hulp van (gepubliceerde *), zij het dat het bericht geen melding maakte van de inhoud van een eventuele Sovjet-reactie op de vraag om tussenbeide te komen.

----- in Moskou -----

Op 10 en 11 november bracht een Syrische delegatie onder leiding van - toen nog - vice-premier en BuZa-minister ( ) een bezoek aan de Sovjethoofdstad. Zowel bij aankomst als vertrek was ( ) aanwezig op het vliegveld.

Volgens het Franse persbureau **) hield ( ), secretaris CC/CPSU en hoofd afdeling buitenland CPSU, op de avond voor de komst van ( ) een geheime rede voor de in Moskou geaccrediteerde Arabische journalisten. Hij zou bij die gelegenheid hebben gezegd dat het Kremlin niet langer afzijdig kon blijven inzake de ontwikkelingen in en rond Tripoli, omdat de daar aan de gang zijnde gevechten niet alleen schade toebrachten aan de Palestijnse zaak, maar ook aan de belangen van "de patriottische krachten" in Libanon en elders in de Arabische wereld. Volgens de AFP-correspondent veroordeelde de Sovjet-politicus met zijn toespraak het Syrische beleid jegens de PLO en kondigde hij daarmee een toenadering tot ( ) aan. Dezerzijds wordt de juistheid van deze evaluatie evenwel ernstig betwijfeld. ( ) deed toch niets anders enerzijds de aloude veroordeling door het Kremlin van de broederstrijd nog eens krachtig te herhalen en anderzijds op de beproefde Moskou-wijzen nadruk te leggen op de noodzakelijke eenheid van Palestijnen en patriottische Arabieren (lees : Syrië). Zo bezien gaf hij voor de zoveelste keer uiting aan de Sovjet-sympathie voor de politieke eisen van de radicalen Palestijnen en - tot op zekere hoogte - van Damascus.

---

*) Aldus 'Le Monde' dd. 11-11-1983.

**) AFP dd. 12-11-1983.

en wisselden volgens de Pravda tijdens hun overleg diepgaand van gedachten over de gebeurtenissen in het noorden van Libanon *). Een dergelijke mededeling betekent normaliter dat de gesprek partners het niet met elkaar eens waren. Merkwaardig genoeg maakte het officiële slotcommuniqué **) op geen enkele wijze melding van gesprekken over de situatie rond Tripoli : wilde men zo het bestaan van bepaalde meningsverschillen verhullen ?

In zijn tafelrede tijdens de lunch die hij zijn gast aanbod ***), concludeerde de Sovjet-minister met zoveel woorden dat het regiem in Damascus zich in de zaken, die het Midden-Oosten beroerden, standvastig opstelde. Vervolgens sprak hij zijn voldoening uit over de ontmoeting en de onderhandelingen met . Tenslotte riep op tot herste van de eenheid binnen de Palestijnse beweging, opdat deze een actieve en effectieve kracht zou blijven in de anti-imperialistische strijd, die in de Arabische regio woedde.

In de na afloop van de besprekingen uitgegeven gezamenlijke verklaring viel te lezen dat steun had uitgesproken voor de houding van Syrië, dat zich verzette tegen "intrigues van het imperialisme en het zionisme" en zich niet liet beïnvloeden door "chantage en militaire druk". Op zijn beurt bedankte de Sovjets voor hun "hechte en onveranderde steun" aan het Arabische volk van Palestina, dat volgens hem strijd voert voor de verdediging van zijn nationale rechten tegen pogingen van het imperialisme en zionisme om daarop inbreuk te maken. Beide zijden spraken hun voldoening uit over de voortgaande ontwikkeling van de Sovjet-Syrische relaties op basis van het bestaande vriendschapsverdrag. Tenslotte werd opgemerkt dat de gesprekken waren gevoerd in de vriendschappelijke sfeer die karakteristiek was voor de betrekkingen tussen beide landen.

---

*) Aldus een verslag in de Pravda 13-11-1983.

**) Waarvan de tekst ook werd gepubliceerd in de Pravda dd. 13-11-1983.

***) In de Pravda dd. 13-11-1983 viel ook deze speech te lezen.

In commentaren die direct na 's bezoek in de Westerse pers verschenen, werd steeds weer geconcludeerd dat de Sovjetleiders de Syrië onverbloemd de wacht hadden aangezegd. Deze gevolgtrekking werd gebaseerd op de oproep van de Palestijnse broederlijst te beëindigen en de eenheid te herstellen. De commentatoren gingen zo evenwel voorbij aan de lof van de Sovjet-minister voor de standvastige opstelling van Syrië en aan zijn aansporing aan het adres van de Palestijnen deel te blijven uitmaken van het anti-imperialistische kamp in de Arabische wereld. Zouden de journalisten deze uitspraken wel in hun evaluaties hebben betrokken, dan hadden zij moeten concluderen dat het Kremlin vasthield aan de door de radicale Palestijnen voorgestane politieke lijn.

Commentaren in de Sovjetmedia

Een week later, op 19 november, publiceerde de Pravda een ongesigneerd commentaar, waarin aandacht werd geschonken aan de Palestijnse perikel. Volgens het artikel ondernam de USSR krachtige politieke stappen om de eenheid binnen de PLO te herstellen en de banden van die organisatie met de nationale patriottische krachten in de Arabische wereld te versterken. De problemen moesten - aldus de commentator - niet via geweld maar met gebruik van politiek middelen worden opgelost. In het artikel werd er vervolgens op gewezen dat de PLO onder haar huidige leiding internationaal aan prestige had gewonnen. Tenslotte werd gewaarschuwd dat de gevechten in het noorden van Libanon alleen de imperialisten dienden die ze dankbaar gebruikten om een anti-Syrische campagne te lanceren. Alhoewel niet bij naam werd genoemd, kon uit het Pravda-commentaar worden opgemaakt dat het Kremlin zeker niet op diens aftreden uit was, maar alleen wilde dat de PLO-leider zijn politieke koers zou gaan bijstellen. De waarschuwing inzake de wijze waarop de onderlinge strijd voor een anti-Syrische propagandaslag werd gebruikt, richtte zich ongetwijfeld zowel tegen en zijn gematigde aanhang als tegende muiters, hun extremistische sympathisanten en hun eventuele Arabische helpers.

Een dag later zond ook de Sovjetrussische televisie een programma uit over de Palestijnse meningsverschillen. In die uitzending werden zowel de Syrische en Lybische aantijgingen jegens de PLO-voorzitter als diens beschuldigingen aan het adres van en weergegeven.

Vervolgens werd mededeling gedaan van de veroordeling door de Al Fatah-leiding van de rebellen omdat dezen niet alleen iedere vorm van democratische dialoog hadden verworpen, maar integendeel met hulp van Syrië en Lybië tot gewapende actie waren overgegaan. Tenslotte werd erop gewezen dat de agressieve bedoelingen van Israël en de VS allereerst gericht waren tegen Syrië, omdat dit land alle capitulationistische plannen voor een oplossing van de Midden-Oosten-kwestie afwees.

Dit Sovjet-commentaar was de eerste openlijke oproep van de USSR aan Syrië en Lybië om geen gemene zaak te maken met de militaire activiteit van de Al Fatah-rebellen. Aan de andere kant werd de Syrische Midden-Oosten-politiek nog eens onverhuld geprezen, een loftuiting die ongetwijfeld bedoeld was als waarschuwing aan het adres van .

Iraaks bezoek aan USSR

Een door vice-premier en BuZa-minister geleide Iraakse delegatie verbleef van 20 tot 22 november in de Sovjetrussische hoofdstad. De bezoekers werden bij hun aankomst begroet - en bij hun vertrek uitgeleide gedaan - niet, zoals bij het bezoek van , door BuZa-minis-
, maar door diens eerste plaatsvervanger

Na afloop van het overleg tussen en werd een communiqué uitgegeven *), waarin beide zijden de partijen binnen de PLO oproepen de eenheid te herstellen. Gelet op de tussen Bagdad en Damascus bestaande vijandschap verbaasde het niet dat de slotverklaring geen melding maakte van de door Moskou normaliter beklemdoende noodzaak tot nauwe samenwerking tussen de PLO en Syrië. Het moet de met sympathiserende Irakezen ongetwijfeld geen goed hebben gedaan, dat de Sovjets kennelijk slechts bereid waren om een kleurloze passage aan de Palestijnse meningsverschillen te mijden en geen plaats inruimden voor een duidelijk steunbetuiging aan het beleid van de PLO-voorzitter.

ontvangt Palestijnen

Op 22 november arriveerde in Moskou een door geleide PLO-delegatie, die verder bestond uit ,
(PLO/EC, politburo PFLP) en (PLO/EC, plv. secr.-gen.)

---

*) TASS dd. 21-11-1983.

DFLP)*). De afvaardiging was volgens sommige Palestijnse bronnen bewust samengesteld als een PLO-delegatie om zo duidelijk te maken dat er in Libanon niet sprake was van een Palestijnse broederstrijd, maar van een gevecht tussen Palestijnen en "zekere" Arabische regimens. In een eerder vraaggesprek had (CC/Fatah, PLO-vertegenwoordiger in Saoedi-Arabië) aangekondigd dat de afgevaardigden de Sovjetleiders zouden gaan vragen te bemiddelen en publiekelijk positie te kiezen ten gunste van de legitimiteit van de PLO ***). Ook deze uitspraak riep twijfels op inzake de juistheid van vroegere persberichten dat de Sovjets hun beleid op 8 november fors hadden bijgesteld ten gunste van

De vertegenwoordigers in het PLO/EC van de aan Damascus ondergeschikte verzetsbeweging All-Saiqa, , verklaarde in een uitzending van een radiostation van de dissidenten, dat het PLO/EC niet was gekend in de reis naar Moskou en er derhalve geheel buiten stond. Hij vergat daarbij evenwel op te merken dat hij en zijn medestanders de zittingen van het Executief Comité reeds geruime tijd boycotten.

Na afloop van de besprekingen, waaraan van Sovjetzijde werd deelgenomen door een delegatie onder leiding van , werd een communiqué uitgegeven****), waarin wel werd gezegd dat de ontmoeting was verlopen in een vriendelijke en zakelijke (!) sfeer, maar opmerkelijk genoeg niets viel te lezen over de staat van de Sovjetrussisch-Palestijnse relaties. Westerse waarnemers in Moskou was het wel opgevallen dat de Sovjetmedia veel minder aandacht besteedden aan dit bezoek dan aan dat van . Volgens de slotverklaring had zijn gastheer ingelicht over de situatie rond Tripoli, waarop een uiteenzetting had gegeven

---

*) Voorzover bekend stond alleen volledig en onvoorwaardelijk achter het door voorgestane beleid. Op 24 november publiceerde KUNA een interview met waarin deze zei dat het PLF ook was vertegenwoordigd in de delegatie. Dezerzijds is niet bekend geworden welke PLF-er de reis zou hebben meegemaakt.

**) Vgl. KUNA dd. 11-11-1983.

***) 'Ash-Sharq Al-Awsat' (Londen) dd. 18-11-1983.

****) TASS dd. 23-11-1983.

over de Sovjet-opvattingen. Naar de mening van Moskou moest alles gedaan worden om de eenheid binnen de PLO te herstellen en diende die organisatie "een actieve anti-imperialistische kracht" te blijven. Benadrukt werd "de noodzaak tot samenwerking tussen de Palestijnen en de nationale patriottische krachten in de Arabische wereld, bovenal met Syrië, welke land zich resoluut tegen de plannen van de agressors heeft gekeerd". Tenslotte werd de bezoekers voorgehouden dat de geschillen alleen met politieke middelen overwonnen dienden te worden en werd hen verzekerd dat de USSR daar op alle mogelijke wijzen aan zou blijven bijdragen. betuigde vervolgens "zijn dank voor het principiële standpunt van de Sovjets inzake de perikelen binnen de PLO".

Commentatoren zagen in de woorden van een keiharde aanmaning aan het adres van de Palestijnen om toch vooral met Damascus in de pas te blijven lopen. Het was opvallend dat geen enkele passage in het communiqué begon met de woorden "beide zijden" en dat de verklaring alleen de Sovjet-opvattingen vermeldde.

Ter gelegenheid van diens bezoek publiceerde 'Sovjetskaya Rossia' (het blad van het CC/CPSU, de Opperste Sovjet en de ministerraad van de RFSFR) een vraaggesprek met *). Volgens de PLO-functionaris waren de vijanden van de Palestijnse eenheid erop uit de verschillen van inzicht binnen zijn organisatie op te blazen tot onoplosbare tegenstellingen. De relatie met de USSR omschreef hij als "gebaseerd op vertrouwen, wederzijds respect en gelijkheid".

Op 24 november vond in Moskou een bijeenkomst plaats van het 'Sovjet-comité voor Solidariteit en Vriendschap met het Palestijnse Volk', bij welke gelegenheid werd herkozen als voorzitter. Het gebeuren werd bijgewoond door een Palestijnse delegatie onder leiding van , de voorzitter van de Palestijns-Sovjetrussische vriendschapsvereniging.

Palestijnse twijfels inzake Sovjethouding

In een vraaggesprek met een Jordaanse blad **) liet zich ontvallen het te betreuren dat de USSR de Arabieren en de Palestijnen

---

*)Vgl. TASS dd. 29-11-1983.

**) 'Akhbar Al-Usbu' (Amman) dd. 24-11-1983.

revolutie nog steeds niet in dezelfde mate steunde als de Amerikanen dat de Israëli's doen.

Enkele dagen later publiceerde een Arabisch weekblad een interview met *). Hij merkte op nog niets gehoord te hebben over eventuele Sovjet-waarschuwingen aan het adres van Damascus. Overigens zei hij wel te weten dat Moskou niet blij was met het Syrisch-Palestijns conflict en was er volgens hem geen sprake van spanningen in de relaties tussen de USSR en de PLO.

Het Egyptische dagblad 'Al-Akhbar' zorgde op 27 november voor de nodige opwindning met de mededeling dat tegenover de krant had verklaard dat de Sovjets in het Palestijns-Syrische geschil de zijde van hun Syrische bondgenoot hadden gekozen. PLO-woordvoerders haastten zich te ontkennen dat hun leider woorden van die strekking zou hebben uitgesproken.

In de Sovjetmedia werd wel gemeld dat 'Al-Akhbar' een interview met had afgedrukt waarin leugens over de USSR stonden, maar werd niet nader aangegeven om welke onwaarheden het dan wel ging **). Radio Moskou deelde mee dat het vraaggesprek volgens Wafa niet eens had plaatsgevonden, en wierp vervolgens de vraag op wie in Egypte achter de verspreiding van het krantebericht had gezeten daarmee implicerend dat de PLO-voorzitter niets te verwijten viel.

Enkele dagen later publiceerde het in Koeweit verschijnende blad 'Al-Anba' een vraaggesprek met ***). Aardig was het dat hij bij die gelegenheid Syrië een bondgenoot van de USSR noemde, maar de PLO een vriend. Veel belangrijker was dat hij zich vertwijfeld afvroeg hoe Moskou voor de PLO bestemde wapens via Damascus kon sturen : de Sovjets moesten er toch vanuitgaan dat de Syriërs die zendingen zouden vasthouden, zoals ook werkelijk gebeurde ***).

Het Al Fatah-kantoor in Koeweit ging nog verder toen het in een verklaring

---

*) 'Al-Majallah' (Londen) dd. 26/11 - 2/12/1983.

**) Vgl. 'Radio Moskou' dd. 29-11-1983.

***) Vgl. KUNA dd. 29-11-1983.

****) Vgl. Focus no. A84/039 dd. 1-6-1984, blz. 8 en 13.

de USSR opriep eindelijk iets te gaan doen aan het feit dat bij aanvallen op -aanhangers in het noorden van Libanon gebruik werd gemaakt van allerlei Sovjet-wapens *).

In zijn rede voor het van 9 tot 13 december in Algiers gehouden 7e Algemene Congres van de GUPW, de internationale Palestijnse vakbeweging, bekritiseerde een aantal formuleringen waarvan de ook aanwezige Sovjetdelegatie zich had bediend. Hij had zich met name gestoord aan hun spreken over "de Palestijnse broederstrijd", omdat er in werkelijkheid sprake was van "een gevecht met criminelen en renegaten" **). Deze uithaal kon niet anders beschouwd worden dan als een oproep van de Al Fatah-leider aan het adres van Moskou om de Palestijnse perikelen nu eindelijk eens in hun juiste proporties te gaan zien.

Stemmen uit Moskou

Ter gelegenheid van "de internationale dag van solidariteit met het volk van Palestina" stuurden het CC/CPSU en het presidium van de Oppers Sovjet een telegram aan , "de voorzitter van het PLO/EC" ***). In deze boodschap viel te lezen dat het voor het succes van de Palestijnse beweging absoluut noodzakelijk was "de eenheid en de samenwerking van a onderdelen te verzekeren", evenals de nauwe coöperatie tussende PLO en de Arabische staten, "met name die landen die in de frontlijn staan bij het verzet tegen de agressieve plannen inzake het Midden-Oosten van de VS en Israëel". Vervolgens werd veelzeggend opgemerkt dat de Sovjetleide zich juist in dit opzicht zorgen maakten over de situatie.

Begin december publiceerde een Jordaans weekblad een interview met , redacteur van de afdeling Azië-Afrika bij de Pravda ****). D vertelde met over harde bewijzen te beschikken dat buitenlandse partijen intervenueerden in de strijd binnen Al Fatah. Vervolgens zei hij dat de USSR de door geleide PLO als de enige legitieme vertegenwoordigers beschouwde, omdat steeds weer door de PNC tot voorzitter van het PLO/EC was verkozen *****). Tenslotte verklaarde hij in ronde woorden

---

*) KUNA dd. 30-11-1983.

**) Algiers-VOP dd. 10-12-1983.

***) Vgl. Radio Moskou dd. 28-11-1983.

****) 'The Jeruzalem Star' (Amman) dd. 1-7/12/1983.

*****) Deze weergave van de procedure is overigens onjuist. De PNC kies namelijk alleen de leden van het PLO/EC, waarna dezen hun voorzit kiezen. zelf zou tijdens de laatste bijeenkomst van de PNC wel op een rechtstreekse verkiezing tot PLO/EC-voorzitter u zijn geweest om zo zijn positie binnen het comité te verstevigen, maar zou er toen niet in geslaagd zijn op de andere verzetsbewegingen te bewegen akkoord te gaan met/dergelijke wijziging van de

dat de Sovjets Syrië volledig steunden, omdat dit het enige land in de regio was dat weerstand bood aan de Israëlich -Amerikaanse agressie.

In de loop van de maand bevatte het gezaghebbende Sovjet-weekblad voor politieke zaken 'Novoye Vremya' een veelzeggend commentaar van de hand van redactielid *). Volgens de commentator gaat het bij het conflict onder de Palestijnen onder meer om de vraag of de Palestijnse verzetsbeweging zelfstandig dient te blijven of met de progressieve Arabische staten moet samenwerken. Naar zijn mening betreft het hier evenwel een schijntegenstelling omdat het een het ander helemaal niet tegenspreekt. In dit verband wees hij er op dat de PLO-delegatie die in november in Moskou was geweest, duidelijk te verstaan had gekregen dat de PLO een actieve anti-imperialistische kracht diende te blijven.

Moskou en het PFLP

Op 23 december zond Radio Moskou een programma uit ter gelegenheid van de oprichting van het PFLP in december 1967. De Sovjetrussische presentator gaf aan zijn luisteraars de toelichting dat de leden van deze verzetbeweging "in en buiten de bezette gebieden strijden tegen de zionistische bezetters". Wellicht duidde hij met de omschrijving "buiten de bezette gebieden" op Israël binnen de grenzen zoals die voor de Zesdaagse Oorlog van juni 1967 bestonden.

Vervolgens kreeg een zekere (CC/PFLP, lid PNC) het woord voor een praatje over de Palestijnse kwestie en het PFLP. Deze besloot zijn bijdrage met de belofte dat "het PFLP met de strijd zal doorgaan tot het Palestijnse volk het gestelde doel heeft bereikt, dat wil zeggen totdat het gehele vaderland is bevrijd". Het mag opmerkelijk genoemd worden dat Radio Moskou bereid bleek te zijn deze krijgshaftige taal uit te zenden.

---

*) Zie de rubriek 'NZ-Standpunt' in 'Neue Zeit', de Duitstalige uitgave van 'Novoye Vremya', jaarg. 1983, nr. 49.